

Adresseinformasjon fylles inn ved ekspedering.
Se mottakerliste nedenfor.

Dato: 02.05.2018
Vår ref: 17/03348-14
Deres ref:

Tildeling av driftskonsesjon etter mineralloven for Åkersætra Øst – Olshølen i Ringsaker kommune. Tiltakshaver: Pihl AS

Leiv Erikssons vei 39
Postboks 3021 Lade
N-7441 Trondheim

TELEFON + 47 73 90 46 00

E-POST mail@dirmin.no

WEB www.dirmin.no

GIRO 7694.05.05883

SWIFT DNBANOKK

IBAN NO5376940505883

ORG.NR. NO 974 760 282

SVALBARDKONTOR

TELEFON +47 79 02 12 92

1. Konsesjonen

Direktoratet for mineralforvaltning med Bergmesteren for Svalbard (DMF) viser til søknad om driftskonsesjon datert 31. desember 2014 fra Pihl AS med organisasjonsnummer 989 705 369. Pihl AS med organisasjonsnummer 989 705 369, heretter benevnt «Tiltakshaver» eller «Tiltakshaveren», gis med dette driftskonsesjon etter mineralloven § 43.

Tiltakshaver, gis driftskonsesjon for uttak av mineralske ressurser i Åkersætra Øst – Olshølen på del av eiendommen gnr./bnr. 527/1 i Ringsaker kommune. Mineralforekomsten tilhører kategorien grunneiers mineraler.

Konsesjonsområdet har et areal på ca. 35 daa og fremgår av kart i vedlegg 1. Området er i den kommunale arealplanen avsatt til råstoffutvinning.

Tildeling av driftskonsesjon erstatter ikke krav om andre tillatelser, godkjenning, arealavklaring eller konsesjon etter annen lovgivning. Tiltakshaver er ansvarlig for å innhente andre nødvendige tillatelser.

2. Vilkår for driftskonsesjonen

Konsesjonen gis med følgende vilkår:

2.1. Driftsplan

Driften skal til enhver tid skje i samsvar med driftsplan godkjent av DMF.

Dersom Tiltakshaver ønsker å gjøre vesentlige avvik fra driftsplanen, skal dette på forhånd godkjennes av DMF.

DMF kan kreve ny oppmåling og at ajourførte kart og profiler sendes inn når DMF finner det nødvendig.

2.2. Økonomisk sikkerhetsstillelse

Tiltakshaver pålegges å stille økonomisk sikkerhet med NOK 300 000, som beskrevet i vedtakets punkt 5.11, for oppfyllelsen av nødvendige sikrings- og oppryddingstiltak etter mineralloven §§ 49 og 50, jf. mineralloven § 51.

Den økonomiske sikkerheten skal stilles ved innbetaling av et grunnbeløp stort NOK 150 000, og deretter årlige avsetninger som beskrevet i punkt 5.11, begge deler til bankkonto som det skal etableres pant i til fordel for DMF slik at Tiltakshaver ikke kan råde over denne på noe vis.

Innen 2 måneder etter dato for dette konsesjonsvedtak skal Tiltakshaveren overfor DMF ha:

- (i) Inngått avtale om finansiell sikkerhetsstillelse, vedlegg 2;
- (ii) Dokumentert innbetaling av grunnbeløp stort NOK 150 000 til pantsatt bankkonto;
- (iii) Etablert pant i konto til fordel for DMF, vedlegg 3.

2.3. Bergteknisk ansvarlig

Ethvert skifte av bergteknisk ansvarlig for uttaket skal meldes skriftlig til DMF uten ugrunnet opphold.

Bergteknisk ansvarlig for uttaket med nødvendige kvalifikasjoner skal være på plass innen 2 måneder etter dato for dette konsesjonsvedtak. Innen samme tidspunkt skal Tiltakshaver sende melding til DMF, hvor det skal oppgis navn på den ansvarlige og vedlagt dokumentasjon på at vedkommende fyller kravene til bergteknisk ansvarlig. Dersom vedkommende ansvarlige skal leies inn av virksomheten, skal dokumentasjon for avtale mellom Tiltakshaver og den bergteknisk ansvarlig vedlegges meldingen.

2.4. Øvrige vilkår

- Konsesjonsgrensen for massetaket skal settes ut eller markeres i terrenget, slik at den er lett synlig gjennom hele driftsperioden.

Vilkår knyttet til vedtakets punkt 5.7 om miljømessige konsekvenser av utvinning:

- DMF setter som vilkår i konsesjonen at det skal foretas en kulturminneregistrering i konsesjonsområdet før ytterligere utvidelse av uttak i uberørt areal finner sted.

3. Godkjenning av driftsplan

DMF godkjenner driftsplanen for Åkersætra Øst – Olshølen. Godkjent versjon av driftsplanen er vedlagt dette konsesjonsvedtak.

4. Høringsuttalelser og DMF sine kommentarer

Søknaden om driftskonsesjon har vært på høring jf. forvaltningslovens § 17, hos høringsinstanser tilsvarende adresseliste for vedtaksbrevet.

Høringsperioden var fra 13. november 2017 til 11. desember 2017.

DMF har mottatt høringsuttalelser fra Ringsaker kommune, Fylkesmannen i Hedmark, Hedmark Fylkeskommune og Naturvernforbundet i Hamar og omegn.

Fra høringsuttalelsene har DMF særlig merket seg følgende:

Ringsaker kommune:

I forslag til driftsplan datert 30.12. 2014, omtaler søker at «kommuneplanen tillater at eksisterende uttak kan fortsette uten reguleringsplan». Ringsaker kommune vil påpeke at dette er en noe vid fortolkning av hva kommuneplanens arealdel angir. Ved siste revisjon av kommuneplanen, ble det besluttet ikke å ta inn nye områder for råstoffutvinning ut fra en argumentasjon om at det er behov for grundigere vurdering av områder for massetak enn det en har mulighet til å gjøre gjennom en kommuneplanprosess. Eksisterende masseuttak er vist som områder for råstoffutvinning. Kommuneplanbestemmelse 2.9 angir at godkjenning av nye områder eller utvidelser at eksisterende massetak, skal tas på grunnlag av konsekvensutredning og reguleringsplan.

Eksisterende masseuttak i Ringsakerfjellet er markert som områder for råstoffutvinning i plankartet, som ringer i kartet og ikke med nøyaktig utbredelse. Det er ikke gitt noen bestemmelser til disse områdene ut over det som gjengis som bestemmelse 2.9 i avsnittet over.

Området er ca 37 daa stort, hvorav dagens uttak utgjør om lag 2/3 av området. Området er omfattet av fylkesdelplan for villrein, det forutsettes av regionale myndigheter uttaler seg om tiltakets eventuelle virkninger for villrein. Uttaket ligger i Åstdalen, som er karakterisert som viktig friluftsområde. Uttaket ligger på begge sider av vegen som er markert som sykkelrute i kommunens kart. Det antas likevel at uttaket har begrensede konsekvenser for friluftinteressene, så lenge det ikke er kontinuerlig drift i uttaket og at knusing og uttransport kun foregår i kortere perioder av året. Uttaksområdet ligger ca 190 m fra Åsta, og så langt kommunen kan se, vil det berøre interesser knyttet til det vernede vassdraget i liten grad.

En utvidelse av masseuttaket slik søknaden om driftskonsesjon viser, vil etter kommunens oppfatning gi begrensede konsekvenser for allmenne interesser.

Det er positivt at driftsplanen sikrer istandsetting og etterbruk av et uttak som har vært i drift over lengre tid og som ikke er avklart på reguleringsplannivå. Arealene bør tilbakeføres fortløpende til LNF-område etter hvert som massene tas ut og områdene ikke lenger har noen funksjon som masseuttak.

DMF kommenterer: DMF tar uttalelsen til etterretning. I kommuneplanens arealdel har Åkersætra Øst - Olshølen arealstatus som råstoffutvinning med krav om reguleringsplan. Ringsaker kommune har dermed stilt krav om reguleringsplan og det er kommunen som har myndighet til å pålegge tiltakshaver å iverksette en reguleringsplanprosess. Videre er behandling av arealplan og reguleringsplan en langt mer omfattende og tidkrevende prosess enn behandling av driftskonsesjon etter mineralloven. DMF tolker Ringsaker kommunes uttalelse dit at tiltaket er i tråd med ønsket arealbruk.

Tiltakshaver opplyser i godkjent driftsplan at ved avslutning så skal området jevnes ut slik at sporene fra aktiviteten synes minst mulig. Områder som er tilbakeført

istandsettes og dekkes til med avdekningsmasser. Området tilplantes med skog så snart det ikke hindrer videre drift. Ved avslutning av grustaket skal permanente skråninger ikke være brattere enn 1:2. DMF forutsetter at tiltakshaver driver i henhold til godkjent driftsplan.

Fylkesmannen i Hedmark:

Det er ikke utarbeidet reguleringsplan for massetaket. Det er i kommuneplanens arealdel angitt et område som nåværende bebyggelse og anlegg – råstoffutvinning for deler av det omsøkte området. Resten er avsatt til LNF-formål. Fylkesmannen er usikker på om områdeavgrensningen for massetaket i kommuneplanen er ment helt eller bare delvis å omfatte det omsøkte konsesjonsområdet. Alternativt om det har vært annen behandling av omsøkte massetak etter plan- og bygningsloven. Dette må Ringsaker kommune svare på. Etter planbestemmelse 2.9 til kommuneplanen kreves det vedtatt reguleringsplan før åpning av nye og utvidelse av eksisterende massetak. Ringsaker kommune må derfor avklare om omsøkte masseuttak er i tråd med vedtatt arealbruk eller om det må utarbeides reguleringsplan før uttak av grus kan igangsettes.

Siden det ikke er utarbeidet reguleringsplan for det omsøkte massetaket, er det flere hensyn som normalt er sikret og ivaretatt gjennom planbestemmelser som nå bør inngå som en del av driftskonsesjonen. Vi forutsetter at det blir satt krav til tilbakeføring av massetaket til landbruksområde/skog etter avsluttet drift. Det bør vurderes om dette også bør skje i etapper etter hvert som massene i de ulike delene av uttaksområdet er tatt ut.

Miljøulempen fra masseuttak reguleres gjennom selv bærende forskrift i forurensningsforskriftens kap. 30. Dette gjør at det ikke lengre er nødvendig å konsesjonsbehandle slik virksomhet etter forurensningsloven. Fylkesmannen vil imidlertid anbefale at det henvises til forurensningsforskriftens kap. 30 i driftskonsesjonen.

Det ligger flere setre og hytter i området rundt massetaket. Bl.a. ved drift av knuseverk i grustaket kan dette medføre støy som overskrider støykravene i forurensningsforskriften. Det er ikke vedlagt støyvurderinger med konsesjonssøknaden og det er ukjent hvordan støyforholdene i området vil bli. Vi må derfor forutsette at kravene forurensningsforskriften overholdes.

Elva Åsta med tilhørende sidevassdrag er verna vassdrag etter verneplan I for vassdrag, vedtatt i Stortinget 6. april 1973. Det omsøkte massetaket ligger innenfor nedbørsfeltet, men like utenfor 100-meterssonen til Åsta. Etter forskrift om rikspolitiske retningslinjer for vernede vassdrag pkt. 3 Nasjonale mål for forvaltning av vernede vassdrag, skal det legges særlig vekt på å unngå inngrep som reduserer verdien for bl.a. landskapsbilde. Fylkesmannen antar at det omsøkte tiltaket ikke reduserer landskapsverdien mer enn at det kan aksepteres, men dette forutsetter at det tilbakeføres i landbruksområde/tilplantes med skog etter endt uttak, jf. også ovenstående avsnitt. Landskapsbilde og andre verneverdier etter verneplan for vassdrag er imidlertid noe som burde ha vært utredet og vurdert i fbm. utarbeidelse av en reguleringsplan, ev. med konsekvensutredning, for tiltaket.

Fylkesmannen registrerer at framtidig uttaksgrense er satt helt inn til myrområder og også et lite tjern tett opp til uttaksområdet, jf. vedlagte kart. Vi forutsetter at det blir

satt av en bredere vegetasjonssone, på minimum 20 meter mot myr og vassdrag for å begrense uønsket avrenning og sikre leveområde for planter og dyr. Jf. også vannressursloven § 11 og kommuneplanens arealdel bestemmelse 1.7.

Det omsøkte grustaket ligger innenfor leveområdegrensa for villrein og i det som i Regional plan for Rondane-Sølnkletten er avsatt til buffersone, men utenfor nasjonalt villreinområde. Vi er tvilende til at hensynet til villreinen vil bli påvirket i særlig grad av det omsøkte grustaket.

Naturmangfoldloven (nml) har miljørettslige prinsipper som skal legges til grunn som retningslinjer i alle beslutninger som berører natur, og vurderingene av disse prinsippene skal framgå av beslutningen, jf. nml § 7. Det skal gjøres vurderinger av kunnskapsgrunnlaget (§ 8), føre-var-hensyn (§ 9), samlet belastning (§ 10), kostnader ved miljøforringelse (§ 11) og miljøforsvarlige teknikker og metoder (§ 12). Blant annet må det konkret vises hvilket kunnskapsgrunnlag (kilder) vurderingene bygger på, og tiltaket må vurderes i med hensyn til både nåværende og framtidig belastning på økosystemet. Vi viser til veileder T-1554 B Naturmangfoldloven kapittel II og veiledning på nettstedet Miljøkommune.no.

Vurderinger etter naturmangfoldloven gjøres normalt som en del av reguleringsplanprosessen. Ettersom det her ikke er utarbeidet reguleringsplan, blir det desto viktigere at vurderingene gjøres nå i forbindelse med behandlingen av driftskonsesjon, og vi forutsetter derfor at Direktoratet for mineralforvaltning gjør dette. Jf. også kap. 5.5.1 i veilederen T-1554 B.

Vi anser at det er utenfor vårt saksområde å vurdere om driver er økonomisk og bergfaglig skikket til å drive massetaket.

DMF kommenterer: DMF tar uttalelsen til etterretning og viser til Ringsaker kommunes uttalelse vedrørende uttakets arealmessige status og grenser for uttaket.

Tiltakshaver opplyser i godkjent driftsplan at ved avslutning så skal området jevnes ut slik at sporene fra aktiviteten synes minst mulig. Områder som er tilbakeført istandsettes og dekkes til med avdekningsmasser. Området tilplantes med skog så snart det ikke hindrer videre drift. Dette gjelder også den delen av uttaksområdet som ligger mot elven Åsta. Ved avslutning av grustaket skal permanente skråninger ikke være brattere enn 1:2. DMF forutsetter at tiltakshaver driver i henhold til godkjent driftsplan.

DMF presiserer at en tildeling av driftskonsesjon ikke erstatter krav om andre tillatelser, godkjenning, arealavklaring eller konsesjon etter annen lovgivning, herunder at tiltakshaver må drive i medhold av forurensningsforskriftens kap.30.

DMF hensyntar Fylkesmannens innspill vedrørende uttakets grense mot myrområdene i nord. DMF har justert konsesjonsområdet slik at det er satt av minimum 20 meter mot myr og vassdrag for å begrense uønsket avrenning og sikre leveområde for planter og dyr.

Når det gjelder uttalelsen knyttet til naturmangfoldverdier i konsesjonsområdet så viser vi til at DMF har innhentet kunnskap om naturmangfoldverdier. Vår vurdering fremgår i vedtakets punkt 5.7 om miljømessige konsekvenser av utvinning. Vi minner

videre om tiltakshavers aktsomhetsplikt i henhold til naturmangfoldloven § 6.

Hedmark Fylkeskommune:

Fylkesdirektøren anbefaler at det ikke gis konsesjon på bakgrunn av kulturvern faglige forhold; se *automatisk fredete kulturminner* nedenfor.

Planfaglige forhold

Fylkesdirektøren forutsetter at planfaglige hensyn ivaretas tilfredsstillende gjennom driftsplan/kommuneplanens arealdel/reguleringsplan, og de prosesser som ligger til grunn for disse. Ut over dette har ikke fylkesdirektøren vesentlige planfaglige merknader til den foreliggende søknaden om driftskonsesjon for Åkersætra Øst – Olshølen.

Kulturvern faglige forhold

Nyere tids kulturminner:

Massetaket ligger nær seterområdene på Olshølen/Åkersætra. Massetaket ligger innenfor hensynssone for bevaring av naturmiljø. Området er mye brukt til friluftsliv med aktiviteter organisert fra Åkersætra.

Automatisk fredete kulturminner:

Det eksisterende massetaket Åkersætra Øst - Olshølen omfatter ca. 16 daa og søkes utvidet til totalt 37 daa. Det er ikke utarbeidet eller varslet oppstart av reguleringsplanarbeid for massetaket. Fylkeskommunen har derfor ikke hatt anledning til å foreta arkeologisk registrering av det aktuelle området for å oppfylle undersøkelsesplikten etter lov om kulturminner § 9. Jamfør § 9 plikter den ansvarlige leder eller forvaltningsorgan ved planleggingen av større private eller offentlige tiltak etter lovens § 8, første ledd, å undersøke om tiltaket vil virke inn på automatisk fredete kulturminner på en måte nevnt i lovens § 3, første ledd.

Det er tidligere registrert et automatisk fredet kulturminne i form av et jernvinneanlegg, som ligger ca. 120 m nordvest for dagens massetak. Ifølge fylkeskommunens faglige vurdering, kan det også være forekomst av automatisk fredete kulturminner innenfor det omsøkte området. Data fra flybåren laserscanning tilsier at det er enkelte strukturer innenfor og like utenfor det omsøkte området som kan være kulturminner. Det vil derfor være nødvendig med en kulturminneregistrering av området.

Fylkesdirektøren anbefaler at det ikke gis konsesjon på bakgrunn av ovennevnte forhold. Det anbefales at det varsles om oppstart av arbeid med reguleringsplan for området, slik at undersøkelsesplikten etter lov om kulturminner § 9 kan oppfylles.

DMF kommenterer: DMF tar uttalelsen til etterretning og viser til høringsuttalelse fra Ringsaker kommune vedrørende arealbruk og uttaksgrenser.

DMF setter som vilkår i konsesjonen at det skal foretas en kulturminneregistrering i konsesjonsområdet før ytterligere utvidelse av uttak i uberørt areal finner sted.

Se punkt 5.7 om miljømessige konsekvenser av utvinning og vilkår i vedtakets punkt. 2.4. DMF forutsetter dialog mellom tiltakshaver og Fylkeskommunen som kulturminnemyndighet slik at en kulturminneregistrering vil finne sted.

Naturvernforbundet i Hamar og omegn:

Søknadene gjelder utvidelse av fire eksisterende masseuttak innenfor et relativt begrenset område i Åstdalen. Tre av uttakene ligger i umiddelbar nærhet til elva Åsta som er varig vernet mot utbygging gjennom Verneplan 1 Åsta. Grunnlaget for vern er vassdragets urørthet med naturmangfold knyttet til elveløpsform, geomorfologi og landform, botanikk, landfauna og vannfauna, i tillegg til sterke friluftssinteresser og nærhet til tettsteder.

Uttaket Bergsbu-Steinbekken ligger utenfor Verneplan 1 Åsta, men alle fire masseuttak befinner seg innenfor villreinens leveområder.

Det foreligger ikke reguleringsplan for noen av de fire masseuttakene.

Naturvernforbundet i Hamar og omegn fraråder at konsesjon innvilges, under henvisning til åpenbare mangler i vurderingsgrunnlaget. Konsekvenser for sårbart landskap, artsmangfold, naturopplevelse og friluftsliv er ikke utredet.

Søkers argumentasjon med hensyn til planstatus (jfr. pkt 2.9 i driftsplaner for tiltakene) er direkte villedende. Kommuneplanens bestemmelser pkt. 2.9 fastslår at reguleringsplan kreves «før åpning av nye og utvidelser av eksisterende masseuttak». Dette må da bety at kravet nettopp gjelder omsøkte utvidelser i de fire søknadene, og ikke det motsatte. At regulering av masseuttakene ble ansett som for omfattende til å tas med ved siste revisjon av kommuneplanen bør i seg selv være nok til å kreve at tiltakene følger normal reguleringsprosedyre før konsesjon kan gis.

Åstdalen har unike naturkvaliteter og mulighet for opplevelse og aktiviteter på mange plan. Det er viktig å opprettholde det helhetlige visuelle bildet av naturen langs Åsta og i Åstdalen og ta vare på preget av urørthet og villmark. Nærhet til tettsteder og fritidsbebyggelse i kommunen gjør Åstdalen attraktiv, og det er grunn til å tro at områdets betydning for friluftslivet vil forsterkes i årene som kommer. Det planlegges for ekspansiv vekst i fritidsbebyggelsen i og omkring Sjusjøen og Ljøsheim, med rom for inntil 2000 nye enheter i inneværende kommuneplanperiode. I denne sammenheng er det relevant å vurdere både 10-års perspektivet som angis i søknadene og den samlede virkningen av masseuttakene sett under ett.

Vi stiller oss uforstående til Fylkesmannens antagelse om at de omsøkte tiltakene ved Øvre Åstbru og Skolla Øst-Gammelskolla ikke vil redusere landskapsverdien i området. De to uttakene ligger tett ved hverandre på hver sin side av Åsta, ved et knutepunkt for ferdsele i Åstdalen med rasteplasser og campingplass. Dette området bør vurderes på grunnlag av befaring. Naturvernforbundet i Hamar og omegn mener at konsesjon må avvises fordi det er fare for at tiltakene er i strid med verneplanens intensjon for de tre førstnevnte søknadene og villreinens leveområder for alle de omsøkte masseuttakene. Av hensyn til allmennheten er regulering av masseuttakene med konsekvensutredning og offentlig høring påkrevet.

DMF kommenterer: DMF bemerker at det er Ringsaker kommune som har myndighet til å pålegge tiltakshaver å iverksette en reguleringsplanprosess jf. plan- og bygningsloven. DMF vurderer Ringsaker kommunes uttalelse dit at tiltaket er i tråd med ønsket arealbruk og mener derfor at det ikke er hensiktsmessig å sette saken på vent til en eventuell fremtidig reguleringsplan er endelig vedtatt.

DMF støtter seg videre til fagmyndighetenes uttalelser vedrørende naturmangfold og kulturminner. Se vedtakets punkt 5.7 om miljømessige konsekvenser av utvinning.

5. DMF sin vurdering av søknad om driftskonsesjon

Minerallovens formål er å fremme og sikre samfunnsmessig forsvarlig forvaltning og bruk av mineralressursene i samsvar med prinsippet om en bærekraftig utvikling.

I henhold til mineralloven § 43 krever samlet uttak av mineralforekomster på mer enn 10 000 m³ masse og ethvert uttak av naturstein, driftskonsesjon fra DMF. Driftskonsesjon kan bare gis til den som har utvinningsrett.

En konsesjonssøknad skal underlegges en skjønnsmessig prøving før det avgjøres om driftskonsesjon skal gis. Ved vurderingen av hvorvidt driftskonsesjon skal gis skal det legges vekt på om søker er «skikket» til å utvinne forekomsten. Dette innebærer at det skal legges vekt på om prosjektet fremstår som gjennomførbart økonomisk, om det legges opp til bergfaglig forsvarlig drift og om søker har tilstrekkelig kompetanse for drift av forekomsten. Ved vurderingen av om det skal gis driftskonsesjon skal det også legges vekt på hensynene angitt i mineralloven § 2.

DMF kan fastsette vilkår for en driftskonsesjon. Vurderingstemaet ved avgjørelsen av hvilke vilkår som skal stilles, vil i stor grad falle sammen med de hensyn som er relevante ved vurderingen av om konsesjon skal gis.

DMF har foretatt følgende vurdering av konsesjonssøknaden:

5.1 Utvinningsrett

Mineralforekomsten som skal utvinnes tilhører kategorien grunneiers mineraler. Tiltakshaver er selv grunneier for konsesjonsområdet. Tiltakshaver er i henhold til grunnboken hjemmelshaver til eiendommen for konsesjonsområdet. DMFs vurderer at Tiltakshaver har utvinningsrett til forekomsten.

5.2 Tiltakets arealmessige status

Konsesjonsområdet har et areal på ca. 35 daa og fremgår av kart i vedlegg 1. Området er i den kommunale arealplanen for 2014-2025 avsatt til råstoffutvinning.

5.3 Prosjektets økonomi

DMF har vurdert årsregnskap med styrets årsberetning og noter for siste 2 år. Ut fra de gitte opplysningene vurderer DMF at bedriften er økonomisk skikket.

5.4 Driftsplan

For å ivareta kravet om bergfaglig forsvarlig drift, finner DMF grunn til å innta som vilkår i konsesjonen at driften til enhver tid skal skje i samsvar med driftsplan godkjent av DMF.

Driftsplanen skal være et styringsverktøy for Tiltakshaver i gjennomføringen av uttaket, og et referansedokument ved DMFs tilsyn.

Tiltakshaver har i forbindelse med søknaden fremlagt forslag til driftsplan for uttaket.

Forslaget til driftsplan omfatter hele driftsperioden og avslutningen av grustaket. Beskrivelsen og kart- og snitt- tegninger presenterer det planlagte uttaket av forekomsten innenfor arealet på 37 dekar. Totalt volum grusreserver som skal tas ut ned til bunnkoten på nivå +657 er estimert til ca. 265 000 m³. Årlig uttak vil variere med markedet, men planlagt uttak pr. år er 10 000 m³. Det legges opp til drift i to etapper, med oppstart i eksisterende brudd (etappe 1). Utdrevne områder som ikke er nødvendig i den videre drift, istandsettes fortløpende. I tillegg til driftsfasene presenteres plan for sikring og for avslutning av grustaket.

DMFs vurderinger er at vedlagte versjon av driftsplan for Åkersætra Øst – Olshølen kan godkjennes. Planen anses å tilfredsstille de krav DMF stiller til driftsplaner og etter DMFs vurdering legger planen opp til bergfaglig forsvarlig drift.

Dersom det under driften oppstår nye situasjoner eller andre endringer i forutsetningene for driften, eksempelvis geologiske og kvalitetssmessige variasjoner, bør det imidlertid på vilkår kunne gis åpning for å gjøre endringer og tilpasninger i forhold til planen. I tilfeller hvor Tiltakshaver ønsker å gjøre vesentlige avvik fra den til enhver tid gjeldende driftsplan, skal dette på forhånd godkjennes av DMF.

Underveis i driften vil DMF kunne ha behov for oppdaterte kart og snitt som dokumenterer dagens situasjon i uttaksområdet og status i forhold til godkjent driftsplan. Det inntas derfor som vilkår i konsesjonen at DMF kan kreve at Tiltakshaver foretar ny oppmåling og at ajourførte kart og profiler sendes inn når DMF finner det nødvendig.

5.5 Bergfaglig forsvarlig drift

Kravet om at driften skal skje på en bergfaglig forsvarlig måte innebærer at aktiviteten må skje i samsvar med tilfredsstillende faglige standarder for denne type virksomhet.

DMF vurderer at den foreslåtte driftsmåte er for uttaket bergfaglig forsvarlig. Ved vurderingen har DMF lagt vekt på driftsplanen for uttaket.

5.6 Søkernes kompetanse for drift av forekomsten

Ved vurderingen av om søker har tilstrekkelig kompetanse, er det den totale kompetansen som søker har tilgang til, som skal vurderes i forhold til kravet til skikkethet.

I henhold til forskrift til mineralloven § 3-1 skal alle uttak av mineralske ressurser skal ha en bergteknisk ansvarlig.

Tiltakshaver har i søknaden ikke oppgitt hvem som skal fungere som bergteknisk ansvarlig for uttaket.

DMF inntar som vilkår i konsesjonen at bergteknisk ansvarlig for uttaket med nødvendige kvalifikasjoner skal være på plass innen 2 måneder etter dato for dette konsesjonsvedtak. Innen samme tidspunkt skal Tiltakshaver sende skriftlig melding til DMF, hvor det skal oppgis navn på den bergtekniske ansvarlige og vedlagt dokumentasjon på at vedkommende oppfyller de nødvendige kvalifikasjonskrav. Dersom vedkommende ansvarlige skal leies inn av virksomheten, skal dokumentasjon for avtale mellom Tiltakshaver og den bergtekniske ansvarlige vedlegges meldingen.

DMFs vurdering er at Tiltakshaver vil ha tilstrekkelig kompetanse for drift av forekomsten.

5.7 Miljømessige konsekvenser av utvinning

Ved vurderingen av om driftskonsesjon skal gis skal hensynet til miljøet vektlegges.

Vurdering etter naturmangfoldloven

Naturmangfoldloven § 7 pålegger alle myndighetsinstanser som fatter beslutninger som har virkninger for naturen å vurdere planlagte tiltak opp mot prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12. I DMFs behandling av konsesjonssøknaden er høringsuttalelser og samt egne søk i naturbase og Artskart (gjennomført i november 2017) lagt til grunn for vurderingene etter naturmangfoldloven.

Oppsummering av kunnskapsgrunnlaget:

Villrein:

DMF har gjennom eget søk i Naturbase og Fylkesmannen i Hedmarks høringsuttalelser funnet at konsesjonsområdet ligger innenfor leveområdegrensa for villrein og i det som i Regional plan for Rondane-Sølnkletten er avsatt til buffersone, men utenfor nasjonalt villreinområde. Fylkesmannen som rette fagmyndighet uttaler at de ikke kan se at hensynet til villreinen vil bli særlig påvirket av det omsøkte grustaket. DMF støtter seg til fagmyndighetenes uttalelser og vurderer at hensyn til villrein ikke er et avgjørende moment mot at konsesjon gis.

Friluftsområde med områdenavn Ringsakerfjellet:

DMF har gjennom eget søk i Naturbase og høringsuttalelser fra Fylkesmannen i Hedmark og Ringsaker kommune funnet at konsesjonsområde ligger innenfor friluftsområde med områdenavn Ringsakerfjellet/Åstadalen. Ringsaker kommune uttaler i sin høringsuttalelse at uttaket har begrensede konsekvenser for friluftinteressene, så lenge det ikke er kontinuerlig drift i uttaket og at knusing og uttransport kun foregår i kortere perioder av året. Tiltakshaver opplyser i svar til høringsinnspill fra Ringsaker kommune at det kun er sporadisk drift i uttaket. DMF legger den informasjon til grunn.

DMF merker seg at Fylkesmannen som fagmyndighet ikke uttaler seg negativt i forhold til uttakets påvirkning på friluftsområdet.

DMF støtter seg til fagmyndighetenes vurderinger og legger til grunn at hensyn til friluftsområder ikke er et avgjørende moment mot at konsesjon gis.

Verneplan for elven Åsta:

DMF har gjennom eget søk i Naturbase og Fylkesmannen i Hedmarks høringsuttalelser funnet at konsesjonsområde ligger innenfor nedbørsfeltet, men like utenfor 100-meterssonen til vassdraget Åsta med tilhørende sidevassdrag. Elven er et vernet vassdrag etter verneplan I for vassdrag, vedtatt i Stortinget 6. april 1973. Fylkesmannen skriver i sin høringsuttalelse at de antar at det omsøkte tiltaket ikke reduserer landskapsverdien mer enn at det kan aksepteres.

Tiltakshaver opplyser i godkjent driftsplan at ved avslutning så skal området tilplantes med skog så snart det ikke hindrer videre drift. Dette gjelder også den delen av uttaksområdet som ligger ned mot selve vassdraget for å begrense uønsket avrenning,

sikre allmennhetens tilgang langs vassdrag og sikre leveområde for planter og dyr og av hensyn til eventuell flom i vassdraget. DMF støtter seg til fagmyndighetenes uttalelser og vurderer at hensyn til at elven er en del av et vernet vassdrag ikke er et avgjørende moment mot at konsesjon gis.

Konklusjon

DMF vurderer kunnskapskravet i naturmangfoldloven § 8 som tilstrekkelig oppfylt til at det kan fattes vedtak i saken. DMF minner imidlertid om tiltakshavers aktsomhetsplikt etter naturmangfoldloven § 6.

I henhold til naturmangfoldloven § 10 skal den samlede belastning på økosystem og naturmangfoldet i regionen vurderes. Uttaksområdet er omkranset av skog og friluftsområder. DMF vurderer at mye av arealbeslaget i konsesjonsområdet allerede er gjort i forbindelse med tidligere uttaksaktivitet og at utvidelsen uttaket ikke medfører en endret belastning på økosystem og naturmangfold som er avgjørende for at driftskonsesjon ikke skal gis.

Forurensning

Massetaket kan føre til partikkelflukt til vann og luft, med potensiale for påvirkning av vannmiljø. Forurensning i form av støv, støy og utslipp til vann reguleres av forurensningsforskriften kapittel 30. DMF minner om meldeplikten til forurensningsmyndigheten, fylkesmannen, ved oppstart eller endringer/utvidelser av virksomheten.

Tiltakets konsekvenser for kulturminner

DMF har gjennom eget søk i Naturbase og Fylkeskommunen i Hedmarks høringsuttalelser funnet det innenfor konsesjonsområdet ikke er registrert funn av kulturminner.

Ifølge fylkeskommunens faglige vurdering, anses det omsøkte området å ha potensial for funn av flere automatiske fredete kulturminner.

På bakgrunn av høringsuttalelsen og egne søk i Naturbase setter DMF følgende vilkår knyttet til kulturminnet, se vedtakets punkt 2.4:

- *DMF setter som vilkår i konsesjonen at det skal foretas en kulturminneregistrering i konsesjonsområdet før ytterligere utvidelse av uttak i uberørt areal finner sted.*

Det er tiltakshaver som bærer kostnadene av tiltakene.

DMF støtter seg til de vurderinger som er gjort og mener hensynet til kulturminner er ivaretatt. DMF minner imidlertid om den generelle varslingsplikten i hht. kulturminneloven § 8.

På bakgrunn av overnevnte har DMF kommet fram til at det ikke foreligger forhold knyttet til miljø og kulturminner som tilsier at driftskonsesjon ikke skal gis eller at det er nødvendig å stille ytterligere vilkår om avbøtende tiltak.

5.8 Forholdet til omgivelsene og nærliggende områder under drift

Forvaltning og bruk av mineralressursene skal ivareta hensynet til omgivelsene og nærliggende områder under drift. Det er derfor viktig at driver gjennomfører nødvendige sikringstiltak for å hindre eventuelle skader på eiendom, mennesker og dyr.

Tiltakshaver opplyser at under drift vil adkomst og areal innenfor toppen av skjæring sikres med skilt og ved behov gjerde. Gjerde vurderes i forhold til høyde på skjæring. Det vil fortløpende vurderes om det er behov for bom inn til driftsområdet. Permanente skråninger ikke være brattere enn 1:2. Når anlegget avsluttes vil det ikke være store høydeforskjeller som nødvendigvis gjør sikring.

DMF har kommet til at dette ikke er avgjørende momenter mot at konsesjon innvilges.

5.9. Tiltakets betydning for verdiskaping og næringsutvikling

Forekomsten det søkes driftskonsesjon for inngår i råstoffgrupperingen: sand, grus, pukk og leire (byggeråstoffer). Råstoffet bearbeides til produkter som det moderne samfunnet er helt avhengig av og som anvendes til bruk i bygg, veier og anlegg.

Ifølge tiltakshaver skal massene kun brukes til vedlikehold av eiendommens egne veier i fjellet.

5.10 Langsiktig planlegging for etterbruk eller tilbakeføring av området

Ifølge tiltakshaver skal terrenget etter endt drift jevnes slik at sporene fra aktiviteten synes minst mulig. Områder som er tilbakeført istandsettes og dekkes til med avdekningsmasser. Området tilplantes med skog så snart det ikke hindrer videre drift. Ved avslutning av grustaket skal permanente skråninger ikke være brattere enn 1:2.

DMF vurderer det slik at de planer som foreligger for etterbruk eller tilbakeføring er tilfredsstillende, og således ikke noe avgjørende moment mot at konsesjon gis.

5.11 Økonomisk sikkerhetsstillelse

Tiltakshaver har i samsvar med forskrift til mineralloven § 2-1 fremsatt forslag til sikkerhetsstillelse i sin søknad om driftskonsesjon. DMF fastsetter endelig krav til sikkerhetsstillelsen.

Tiltakshaver vurderer det som ikke nødvendig med økonomisk sikkerhet for gjennomføring av sikrings- og oppryddingstiltak.

5.11.1. Pålegg om økonomisk sikkerhetsstillelse og vurdering av sikkerhetens størrelse

DMF vurderer Tiltakshavers forslag til sikkerhetens størrelse som utilstrekkelig. Etter forskrift til mineralloven § 2-1 tredje ledd skal den økonomiske sikkerheten være tilstrekkelig til å dekke tiltakshavers sikrings- og oppryddingsplikt.

DMF finner etter en konkret vurdering av tiltaket at Tiltakshaver skal pålegges å stille finansiell sikkerhet med NOK 300 000 for oppfyllelsen av nødvendige sikrings- og oppryddingstiltak etter mineralloven §§ 49 og 50, jf. mineralloven § 51. Ved vurderingen av størrelsen på sikkerheten har DMF lagt vekt på egne erfaringstall for tilsvarende uttak, med tillegg for eksterne- og uforutsette kostnader.

5.11.2. Sikkerhetsstillelsens form

Formen på sikkerhetsstillelsen skal være slik at den ved konkurs hos Tiltakshaver ikke vil inngå i konkursboet jf. forskrift til mineralloven § 2-1 tredje ledd.

Etter DMF sin vurdering vil det være hensiktsmessig at den økonomiske sikkerheten stilles ved innbetaling av et grunnbeløp og ved individuell fondsavsetning, begge deler til bankkonto som det i henhold til egen avtale om finansiell sikkerhetsstillelse skal etableres pant i til fordel for DMF, jf. panteloven §§ 4-4 til 4-6. Tiltakshaveren skal ikke ha rådighet over slik bankkonto som skal sperres til fordel for DMF.

Grunnbeløp

Etter DMFs vurdering er det nødvendig å stille krav om innbetaling av grunnbeløp for å ha tilstrekkelig sikkerhet i en oppstartsfase før fondet har nådd maksimal avsetning. Tiltakshaver skal derfor innen 2 måneder etter at dette konsesjonsvedtak er truffet innbetale et grunnbeløp til bankkonto med NOK 150 000. Beløpet er satt ut i fra en vurdering av hva som anses å være tilstrekkelig sikkerhet i denne fasen.

Individuell avsetning, avsetningsperiode og avsetningens størrelse

Deretter skal Tiltakshaveren gjøre årlige avsetninger til bankkontoen inntil totalbeløpet på NOK 300 000 er nådd. Årlige innskudd beregnes etterskuddsvis ut fra forrige års uttak av masse. Det skal årlig innbetales NOK 0,38 pr tonn uttatt masse.

Ved fastsettelse av sats per tonn uttatt masse har DMF lagt til grunn at fondet skal bygges opp over en periode på 20 år, det vil si NOK 7 500 pr år. I søknaden er uttak anslått til 10 000 m³/år, tilsvarende ca. 20 000 tonn/år, noe som gir en årlig avsetning på NOK 0,38 pr tonn.

Innbetaling for forrige års uttak av masse må være avsatt innen 1. februar etterfølgende år.

5.11.3. Rapportering og dokumentasjon

Innestående beløp på konto skal årlig dokumenteres ved å gi DMF tilgang til en oppdatert kontoutskrift. All avkastning på midlene godskrives kontoen.

Videre finner DMF behov for at Tiltakshaver underveis i driften vurderer om den eksisterende sikkerhetsstillelsen er tilstrekkelig til å dekke kostnadene til sikring- og oppryddingstiltak, og gir DMF tilbakemeldinger om dette. Dersom uttakets beregnede driftsperiode endres, eller det skjer andre vesentlige endringer i driftsplanen, skal DMF underrettes umiddelbart. Ellers skal tiltakshaver hvert femte år foreta en vurdering av om sikkerheten er tilstrekkelig. Når vurderingen er foretatt, skal tiltakshaver utarbeide en rapport som oversendes DMF uten unødig opphold.

DMF kan også ha behov for ytterligere rapportering og dokumentering enn det som fremkommer over, og finner av den grunn nødvendig å pålegge Tiltakshaver plikter om dette i konsesjonsvilkårene.

5.11.4. Justering av sikkerheten

Etter forskrift til mineralloven § 2-2 første ledd annet punktum kan DMF fatte vedtak om endring av avsetningens størrelse, herunder om Tiltakshavers årlige innbetaling, og tidspunkt for innbetaling. Slike endringer kan også til enhver tid skje ved endringer av mineralloven, andre relevante lover, forskrifter og vedtak.

6. Driftskonsesjonens varighet

Driftskonsesjonen kan revideres etter 10 år.

Driftskonsesjonen bortfaller hvis ikke drift er startet opp senest fem år etter at konsesjonen er gitt. Det samme gjelder hvis driften blir innstilt i mer enn ett år. Det kan søkes til DMF om forlengelse av disse fristene. Driftskonsesjonen faller også bort dersom:

- Utvinningsretten for statens mineraler slettes
- avtalen om rett til å utnytte forekomst av grunneiers mineraler opphører
- skjønn ikke er krevd innen ett år etter at ekspropriasjonstillatelse er gitt etter mineralloven § 37 andre ledd bokstav a

Driftskonsesjonen kan ikke overdras. Dette gjelder også ved overdragelse av utvinningsretten.

7. Tiltakshavers plikter

Tiltakshaver har rettigheter og plikter som følger av mineralloven med forskrifter.

Meldeplikt ved oppstart og stans av drift

Senest en uke før oppstart av driften skal tiltakshaver sende melding til DMF.

Tiltakshaver skal også sende melding til DMF før driften midlertidig stanses eller legges ned, i henhold til mineralloven § 44.

Driften skal utføres med varsomhet

Driften skal utføres med varsomhet slik at skadene ikke blir større enn nødvendig. Arbeidene skal heller ikke føre til unødvendig forurensning eller skade på miljøet, i henhold til mineralloven § 48.

Forsvarlig sikring og opprydding

Området skal sikres slik at arbeidene ikke medfører fare for mennesker, husdyr eller tamrein. Sikringsplikten omfatter også gruveåpninger, tipper og utlagte masser på områder som er tilknyttet konsesjonsområdet i henhold til mineralloven § 49.

Området skal være forsvarlig ryddet mens arbeidene pågår, i henhold til mineralloven § 50. Området skal være forsvarlig ryddet og varig sikret etter at arbeidene er avsluttet, i henhold til mineralloven §§ 49 og 50. DMF kan fastsette en frist for når oppryddingen skal være avsluttet.

Ansvar for bergteknisk ansvarlig

Bergteknisk ansvarlig har et særskilt ansvar for å påse

- at driften skjer på en teknisk forsvarlig måte slik at hensynet til arbeidstakere, nærliggende bebyggelse og omgivelsene ellers ivaretas
- at avbyggingen av forekomsten skjer på en bærekraftig måte
- at driften til enhver tid skjer etter en ajourført og godkjent driftsplan

Rapportering

Tiltakshaver skal sende årlig driftsrapport til DMF via «MinSide» på dirmin.no.

Når uttak av grunneiers mineraler legges ned, kan DMF stille krav om å sende inn sluttrapport, måledata og prøvemateriale. Dette gjelder dersom uttaket har mineraliseringer av vesentlig geologisk interesse.

8. Rett til å klage

Partene i saken og andre med rettslig klageinteresse kan klage på vedtaket i samsvar med reglene i forvaltningsloven kapittel VI.

Fristen for å klage er 3 uker etter at dere mottok dette brevet. Klagen skal sendes til DMF for ny vurdering. Dersom DMF ikke finner grunn til å gjøre om vedtaket, sendes klagen til Nærings- og fiskeridepartementet, som treffer endelig vedtak i saken. Klagen må beskrive og begrunne hva det klages over, og inneholde forslag til endringer.

Partene i saken har rett til å se saksdokumentene, etter forvaltningsloven §§ 18 og 19.

Vennlig hilsen

Maria Lauritzen
seksjonsleder

Marit Mia Bjørnstad
rådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer.
Saksbehandler: Marit Mia Bjørnstad

Vedlegg:

Åkersætra Øst - konsesjonsområde.pdf
Avtale om finansiell sikkerhetsstillelse.docx
Pantsettelseserklæring.docx
Godkjent driftsplan.pdf

Mottakere:

Pihl AS	Postboks 113	2612 SJUSJØEN
---------	--------------	---------------

Kopi til:

Ringsaker kommune	Postboks 13	2381 BRUMUNDDAL
Hedmark fylkeskommune	Postboks 4404 Bedriftssenteret	2325 HAMAR
Fylkesmannen i Hedmark	Postboks 4034	2306 HAMAR
Erik Nygaard	Jemlivegen 39	2312 OTTESTAD
Anders Berg	Furnesvegen 452 B	2320 FURNES
Olsjøen Feriehjem	v/ Arne Haave, Strandsagvegen 1 B	2383 BRUMUNDDAL
Naturvernforbundet i Hamar og omegn	Postboks 16	2336 STANGE